

VILÁGPREMIER

ISMERETLEN LISZT-ZONGORAVÉRSÉNY

HUNGAROTON-LEMEZEN

Sokan szeretjük Liszt Ferenc zenéjét, de kevesen merjük ezt bevallani (ugyanígy vagyunk Csajkovszkijjal és más - túl pompázatosnak ítélt - romantikusokkal); én magam is sokáig idegenkedtem (s nem is teljesen őszintén) a Mazeppa, a Tasso, a Magyar Rapszódia és a közepes zongoristák által agyonklimpírozott zongoraversenyek szerzőjétől. Megtérésem akkor kezdődött, amikor egy Szekszárdhoz kapcsolódó műve (Messe Szexardique - Szekszárdi mise) előtörténetét kutatva minden hozzáférhető művét meg-, illetve újrachallgattam, s megismertem a Bartók által - mivel kéziratban maradtak - nem ismert, de bartóki vagy még őt is meghaladó modernségű utolsó zongoradarabjait (Szürke felhők, Balcsillagzat, Csárdás obstiné és Csárdás Macabre), amelyek a verselésemet is megújították s amelyek felől megközelítve a korábbi, romantikus pompájú Liszt-zene is más távlatokba helyeződött - ma a weimári korszak heroikus szimfonikus költeményeit is feszegetés

nélkül hallgatom. Azt hiszem, a franciák ugyanígy lehetnek Victor Hugó patetikus, de mindenkit felülmúlóan mesteri költészetével – egy modern francia mondta is, hogy: V. H. a legnagyobb francia költő, – sajnos – és a hangsúly a sajnoson volt!

Sajnos vagy nem sajnós, az első és – Bartók mellett – legnagyobb magyar zeneszerző Liszt Ferenc volt, bár alig tudott magyarul, bár a magyar zenét a verbunkossal s a verbunkost a magyarországi cigányok népzenejével azonosította – de ez végső soron temékeny félreértés volt; s amit az öreg Liszt csinált belőle, csak Vörösmarty és Arany öregkori versei tehetők – magyarságban és művészi értékben – melléje.

A Hungaroton új lemezén Jandó Jenő előadásában egy különös, a Liszt-művek egyik csoportjába sem sorolható művet ismerhetünk meg. Hiányoznak belőle a fiatal zongorista-zeneszerző paganinis üresjáratai, az érettkori művek pátosza, de – természetesen – az az öreges szárazság se lelhető fel benne, ami a kései Lisztet jellemzi. Fiatalos, nem túlfokozott lendület, a dallamosság rovására nem menő virtuozitás – a mindössze tizenöt perces darab a „kellemesség” érzetét hagyja a

hallgatóban. Lehet, hogy Liszt Ferenc éppen ezért volt elégedetlen vele? A múlt század harmincas éveinek közepén-végén írott mű „franciás” könnyedségét maga

is kevésnek érezhette – el is költözött már Párizsból, el is távolodott, vagy legalábbis távolodóban volt – a nagyúri szalonok kifinomult ürességétől. S a „kellemes”, Esz-dúr hangnemű concertinót a hősi karakterű „nagy” Esz-dúr zongoraverseny követte, amelyet szerzője az egyes sorszámmal látott el, megtagadva a korábbi kísérleteket. Teljesebb Liszt-képünkhöz azonban ezek ismerete is hozzátartozik – én egyikről se mondanék le, erről a „kis” Esz-dúrról sem.

 A lemezen még három Schubert-induló hallható – Liszt feldolgozásában. Liszt Ferenc

gyakran nyúlt Schubert műveihez – azok áradó dallamosságához hozzátette a maga virtuozitását, új, de az eredetit meg nem hamisító minőséget hozva létre. Jandó Jenő a versenyműben és az indulók előadásában egyaránt kiváló teljesítményt nyújt.

[\(Délmagyarország, 1991. december 16.\)](#)

(A **[Baka István művei. Publicisztikák, beszélgetések](#)** című kötetből)

[← Előző oldal](#) [Következő oldal →](#)